

Pk-yrityksen henkilöriskit

► Pk-yrityksessä monet henkilöriskit korostuvat ja yritys on riippuvainen avainhenkilöidensä jaksamisesta ja osaamisesta. Välinesarja sisältää tietoa erilaisista henkilöriskeistä ja työvälineitä niiden hallintaan.

Yrityksen voimavara

Henkilöstön osaaminen, työkyky ja viihtyvyys sekä sitoutuminen yrityksen toimintaan ovat tärkeitä tekijöitä ison ja pienen yrityksen hyvinvoinnille. Osaavan, virkeän ja motivoituneen henkilöstön kanssa yrittäminen sujuu.

Kaikki ei kuitenkaan aina mene suunnitelmien mukaan. Henkilöriskeillä tarkoitetaan henkilöstöön kohdistuvia tai henkilöstöstä aiheutuvia riskejä yrityksen toiminnalle. Pahimmillaan tämä merkitsee sitä, että yritys menettää kokonaan tärkeän henkilön työpanoksen tai henkilö toimii tarkoituksella yrityksen edun vastaisesti. Henkilöriskejä ovat esimerkiksi:

- Väsyminen ja uupuminen
- Tapaturmat ja sairastumiset
- Ammattiosaamisen vanheneminen
- Henkilö- tai työsuhteriidat
- Tahattomat inhimilliset virheet
- Tietovuodot tai varkaudet.

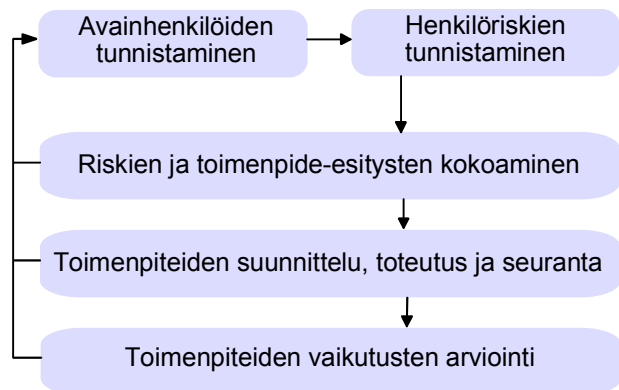
Pienessä yrityksissä monet henkilöriskit korostuvat. Avainosaaminen on usein yhden ihmisen varassa, toisella on monta vastuualuetta ja varamiesjärjestelmät puuttuvat. Välinesarja sisältää **Avainhenkilöt** -tietokortin henkilöiden avainroolien tunnistamiseen pk-yrityksessä.

Jätä aikaa myös itsellesi: Lepää, liiku tai lue kirja – oman maun mukaan!

Henkilöriskien hallinta

Henkilöriskien hallinta käynnistyy riskien tunnistamisella. Henkilöriskien osa-alueet on esitelty kortin kääntöpuolella **henkilöriskikartassa**, jota voidaan käyttää apuna riskien tunnistamisessa.

Kartassa on päätasolla kahdeksan pääriskilajia, jotka on jaettu alakohtiin. Tarkista riskikartan avulla, mitkä henkilöriskilajit koskevat yritystänne ja pitääkö niihin puuttua. Riskilajien sisällöstä saat vinkkejä sivun alalaidassa olevasta taulukosta.

Henkilöriskien hallinta etenee vaiheittain

Välinesarja sisältää **tieto- ja työkortteja** henkilöriskien yksityiskohtaisemman selvittelyn tueksi. Esimerkiksi **riskilajikohtaisia riskikarttoja** voidaan käyttää ryhmätyön apuna riskejä tunnistettaessa ja yrityskohtaisia ratkaisuja ideoitaessa.

Työvälinesarjaan kuuluu myös kaikki henkilöriskilajit kattava **henkilöriskikysely**, jonka avulla koko henkilöstön käsitykset yrityksen riskitilanteesta voidaan selvittää. Kyselyn kertoo henkilöriskien painopistealueet ja tukee toimenpiteiden ideointia.

Lisätietoja

Yrityksen henkilöriskien tunnistamiseen voidaan käyttää myös **Pk-yrityksen haavoittuvuusanalyysi** -työvälineitä sekä **Potentiaalisten ongelmien analyysi** -tietokorttia. Tunnistettujen riskien ja ideoitujen toimenpiteiden kokoamiseen ja hallintaan välinesarjassa on **Riskienhallintatoimenpiteet** -yhteenvetolomake.

Kuntotesteistä, työstressi- ja työilmapiirikartoituksista yms. palveluista saa tietoja mm. työterveyshuollosta tai lähimmästä terveyskeskuksesta.

Laatija: Tuula Räsänen TTL, Työturvallisuusosasto. Copyright © 1998-2000 PK-RH -hanke. Työvälinesarjan ovat pääosin rahoittaneet Euroopan sosiaalirahasto ja sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto sekä Työsuojelurahasto. Versio 2.0. 9.8.2000. Tiedosto: kor-ava-aloituskortti.doc

Henkilöriskikartta

Yritys:	Ryhmä/arvioija:
Tarkastelun kohde:	Päiväys:

Terveys ja hyvinvointi

- Sairastavuus
- Ruumiillinen kuormittuminen
- Fyysinen kunto
- Stressi tai työuupumus
- Muut

Yrittäjyyden erityisriskit

- Oma toimeentulo
- Sukupolvenvaihdos
- Perhesiteet
- Omistajaristiriidat
- Työttömyys- ja eläketurva
- Muut

Osaaminen

- Ammatillinen osaaminen
- Riittävä erikoisosaaminen
- Työtä tukevat tiedot ja taidot (esim. tietokoneet)
- Henkilöstön monitaitoisuus
- Työhönopastus ja jatkokoulutus
- Asiantuntijoiden käyttö
- Tilapäisen työvoiman käyttö
- Muut

Työympäristö

- Tapaturman vaarat
- Melu, valaistus, lämpöolot yms.
- Kemialliset ja biologiset tekijät
- Muut

Työyhteisön toiminta

- Johtaminen
- Toiminnan tavoitteellisuus
- Ilmapiiri
- Tiedonkulku
- Palkkausperiaatteet
- Muut

Henkilöriskit

Työsuhderiskit

- Työhönotto
- Työsopimukset
- Työaika ja vuosilomat
- Työsuhteiden päättymisen
- Muut

Vahingonteot

- Ilkivalta ja tuhotyöt
- Tietovuodot ja varkaudet
- Työpaikkakiusaaminen
- Turvaton toiminta ja riskinotto
- Tahattomat vahingot
- Muut

Työväkivalta

- Ryöstö tai sen uhka
- Fyysinen väkivalta
- Sanallinen uhkailu
- Muut

Liikenne

- Työmatkat ja työasiat
- Sisäinen liikenne
- Ulkomaan matkat
- Muut

Täyttöesimerkki

Työmatkat - Merkittävä riski; Ilmapiiri - Asia kunnossa; Perhesiteet - Ei koske meitä

Terveys ja hyvinvointi. Hyvä fyysinen ja psyykinen toimintakyky on työntekijöiden hyvinvoinnin perusta. Sairastavuus tai työuupumus ovat oireita huonosti järjestetystä toiminnasta.

Työympäristö. Työympäristössä esiintyy aina jonkinlaisia työntekijöiden terveyttä tai turvallisuutta vaarantavia tekijöitä.

Työyhteisön toiminta. Työyhteisön toimintaan liittyvien ongelmien käsittely on yhteisen toiminnan riskien hallintaa. Johtaminen on toimivan työyhteisön keskeinen menestystekijä.

Vahingonteot. Tahalliset ja tahattomat vahingonteot ovat aina mahdollisia siellä, missä on ihmisiä. Niiden riskit on tunnistettava ja suojauduttava monipuolisilla keinoin.

Liikenne. Kodin ja työpaikan välinen matka, työasiat ja -matkat ja sisäinen liikenne altistavat henkilöstön liikenteen vaaroille.

Työsuhderiskit. Työsuhteen kaikki vaiheet on hoidettava hyvin työsopimuksesta ja työntekijän sisäajasta työsuhteen loppuun asti. Tunnetko asiaa koskevat säädökset?

Työväkivalta. Erityisesti monissa palveluammateissa työntekijöihin kohdistuva väkivalta on keskeinen henkilöriski.

Osaaminen. Henkilöstön monipuolisesta osaamisesta ja sen kehittämisestä on huolehdittava. Kriittisen erikoisosaamisen saatavuus on varmistettava.

Yrittäjyyden erityisriskit. Yrittämiseen liittyy omia erityispiirteitään liittyen mm. rahoitukseen, työkykyyn, omistajuuden ristiriitoihin ja yritystoiminnan jälkeiseen elämään.